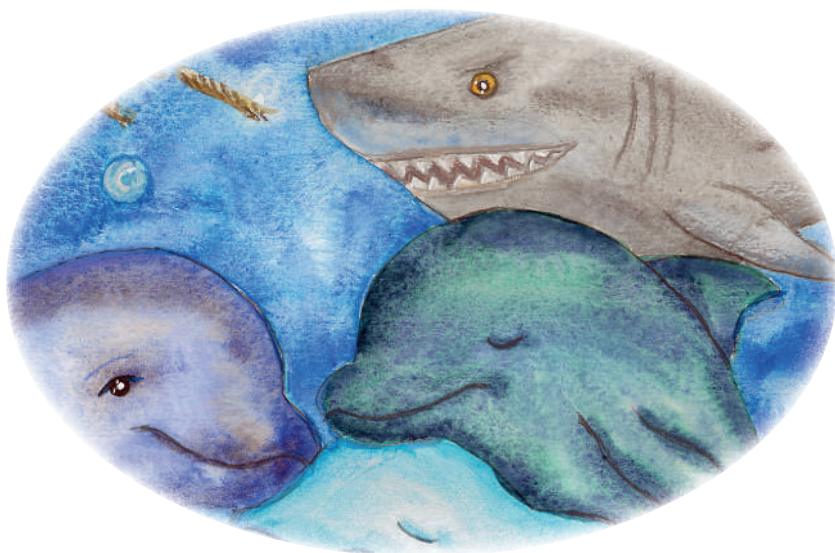

Lukács A. Mónika

Barát vagy ellenség?

Illusztrálta: Varga Anikó

A könyvhöz további kiegészítő anyagok
találhatók az alábbi kód beolvasásával:

Tengernyi kaland sorozat
Olvass velem!
Ajánlott 7–9 évesek részére

Lukács A. Mónika
Barát vagy ellenség?
Illusztrálta: Varga Anikó
Angol nyelvre fordította: Simovics Adrienn
Budapest, 2025

ISBN 978-615-82804-0-2

Grafikai tervezés: X-TRA Média Kft.

Nyomda: Prime Rate Zrt.

Előszó

A *Tengernyi kaland* meséinek főhősei
más-más utat járnak be, hogy
megtalálják a biztonságot és életben
maradjanak.

A sorozat harmadik könyvében
egy kis delfin különös lénnel találkozik.

Vajon a barátja, vagy éppen
az ellensége lesz?

Az izgalmas kaland megértését
közepes nehézségű mondatok és
nagy méretű betűk segítik.

A színes rajzok élményszerűvé teszik
az olvasást és a szövegértést.

A bátrabbak a könyv megfordításával
angolul is elolvashatják a történetet.

Nikó

Szüleim szerint túl sokat kérdezek.
De én csak érteni szeretném a világunkat.
Azt például, hogy miért háborog néha
a tenger, miért úszkálnak műanyag
zacskók a teknősök mellett, és miért van
egyre kevesebb hal a zátony körül.

I. FEJEZET

A titokzatos árnyék

Tudom, hogy kíváncsi delfin vagyok, meg kicsi és fürge is, de annyi mindent nem tudok.

A családom, főleg a nagyobb testvéreim, néha jókat nevetnek rajtam emiatt.

– Egyszer még bajba sodor ez a kíváncsiságod – morogja apu, miközben úszkálunk a zátony felett.

– Vagy épp megmenti – súgja anya, kacsintva.

Én nem értem, miért baj ez, ilyen vagyok.

A testvéreim pihenni készülnek a ten-
geri barlangnál, de én versenyezni
szeretnék velük, fogócskát játszani.

Nekik nincs kedvük ehhez. Szólítgatom
a szüleimet, de ők éppen távolabb keresik
az ebédünket.

– Mi lenne, ha most elmennék egy kicsit ugrálósat játszani? Csak úgy, egyedül.

Lassan el is indulok, csendesen elúszom egy messzebb eső, csodaszép öbölig. Tökéletes helynek tűnik a játékhoz.

Dudorászom, kurjongatok, egyre magasabbra ugrálok ki a vízből. Gyorsan telik így az idő.

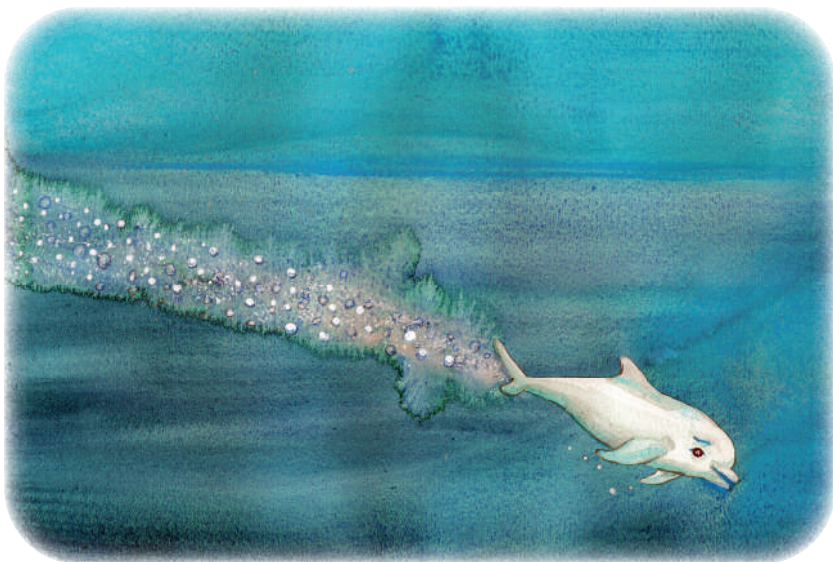
Éppen készülök vissza, amikor megpillantok a távolban valakit. Egy különös, árnyékszerű lény úszik a sziklák között.

Nagy, csillogó szeme messze világít.
Hatalmas szája tele van hegyes fogakkal.
És a bőre... se nem fényes, se nem színes,
inkább borongós szürke. Nagyon ijesztő.
Ő nem vesz észre.

Úgy teszek, mintha én sem láttam volna
meg őt, és amilyen gyorsan csak tudok,
irányt váltok.

Olyan sebesen tűnök el a helyről, hogy
még a buborékok is csak egy vékony
csíkot húznak a nyomomban.

Egyelőre nem szólok egy szót sem erről a családomnak, csak magamban töprengek.

Nagyon kíváncsi vagyok rá, ki lehet ő. Vajon veszélyes? Hol lakik? Szólhatok-e a szüleimnek róla? Bizonyára mérgesek lennének, hogy egyedül kóboroltam az öbölben. Ezt soha nem engedik meg nekem.

– Kicsit hasonlít rám, olyan korú lehet, mint én. De mégis teljesen más. Soha nem láttam még őt – tűnődöm.

Zakatol az izgatottságtól a szívem.

Ki lehet ez a valaki? És miért nézett ki olyan furcsán? – nem tudom elűzni a gondolatot.

Anya, amint megérkezik, rögtön észreveszi, hogy valami nyomja a lelkemet.

– Minden rendben, Nikó? – kérdezi. – Valami baj történt?

– Nem... csak az öbölben jártam. Láttam valamit. Valakit. Nem tudom, mi volt..., de... félelmetes is volt, meg... fura – vallom be neki őszintén.

– Nikó, te egyedül mentél az öbölbe? Apád meg ne tudja, hogy meg sem kérdeztél minket, és egyedül elmentél! Hiszen rengetegszer meséltük már neked, hogy ebben a vízben veszélyes ragadozók is élnek.

Ha nem tudjuk, hol vagy, hová mész,
nem is tudunk segíteni – szól rám anya
szigorúan.

Megértem, hogy a szüleim biztonságban
akarnak tudni engem, de ez a valaki
nem tűnt annyira veszélyesnek. De ki
lehet ő?

II. FEJEZET

Az ismeretlen

Másnap reggel már távolról észreveszem, hogy ott van. Lebeg a sziklák közt. Amikor meglát engem, nem mozdul. Csak figyel ő is.

Amint a tekintetünk összeér, megáll az idő. Gyorsan észbe kapok, a szívem már ismét hevesen ver, ösztönösen visszafordulok, és loholok vissza a családomhoz.

Egész nap az kavarog a fejemben, hogy ki lehet ő, miért ilyen komor, és miért van mindig egyedül.

Tudom, hogy anya így is nyugtalan, és mennyire dühös lenne, ha közelebb merészkednék az öböl melletti sziklához. Azt nem tehetem.

– Biztonságos távolságból azért talán figyelhetem őt – töprengek tovább magamban.

Másnap ismét találkozik a tekintetünk.

Ő közeledik. De csak lassan. Elég távol vagyunk egymástól, hogy menekülni tudjak, ha kell.

De egyre biztosabb már, hogy nem ragadozó, mert nem gyorsít, csak óvatosan, körözve közeledik.

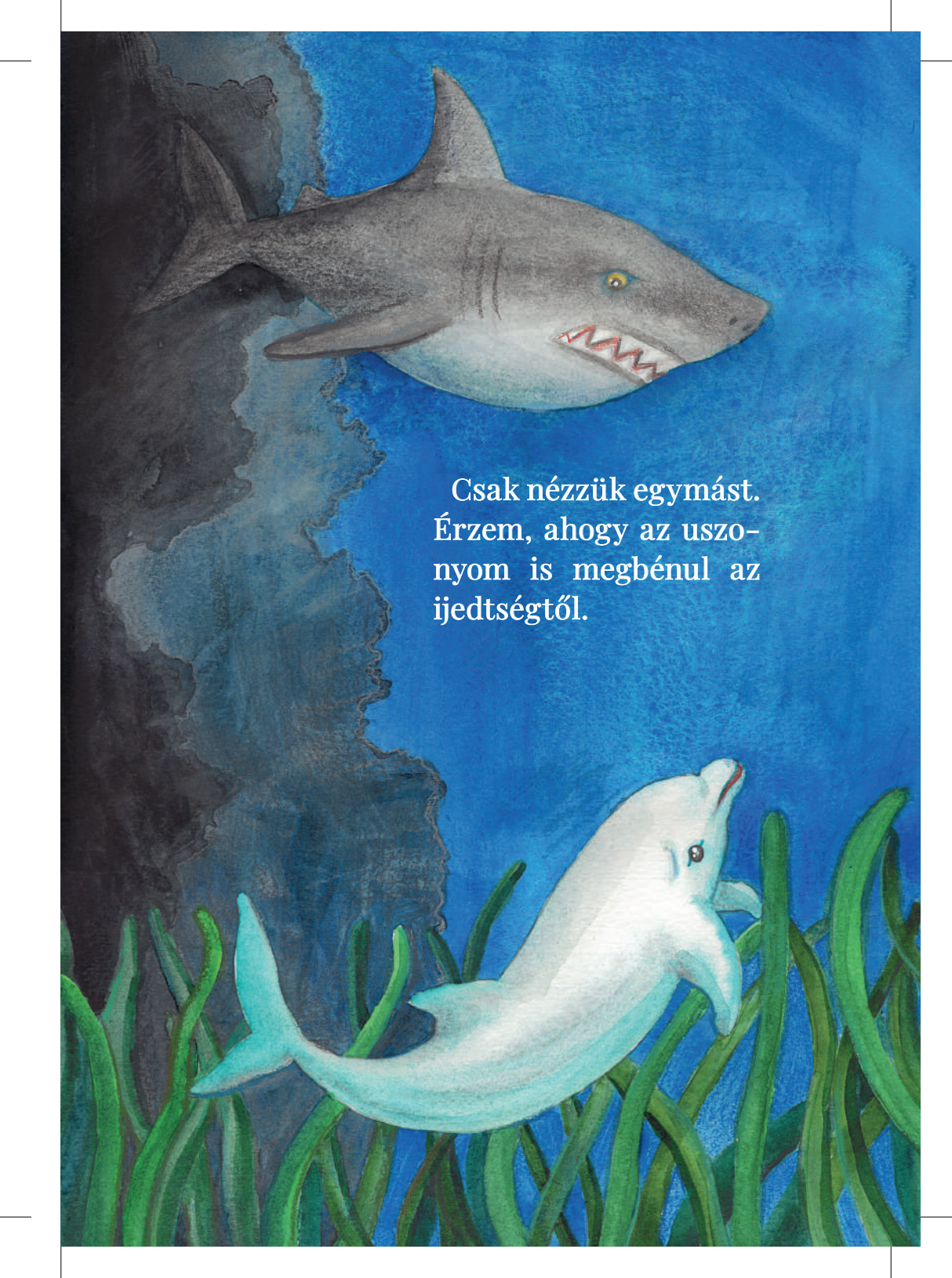

Én csak csöppnyit úszom felé. Még kellően messze vagyunk egymástól, nem veszélyes.

Odakiáltok:

- Szia! Nikó vagyok. Te is delfin vagy?
- Szia! Karka a nevem. Cápa vagyok – feleli. A hangja halk és szomorú.
- Cápaaaa? Te cápa vagy? Ne bánts, kérlek, én sem bántalak! – mondom zaklatottan, mert hirtelen eszembe jut, hogy apa mindig a legveszélyesebb ragadozóként beszélt róluk.

An illustration of a shark and a dolphin in a blue ocean. The shark is grey with a yellow eye and sharp teeth, swimming towards the right. The dolphin is white with a small black eye, swimming towards the left. They are separated by a dark, jagged vertical line. The dolphin is surrounded by green seaweed at the bottom.

Csak nézzük egymást.
Érzem, ahogy az uszo-
nyom is megbénul az
ijedtségtől.

Közben tudatosan bennem, hogy ő áll és hallgat, nem támad, nem fenyeget. Csak néz rám a hatalmas szemeivel. Nagy levegőt veszek, higgadt maradok, és megkönnyebbülök.

– Mit csinálsz itt egyedül? – kérdezem.

– Itt lakom.

– A szüleid?

– Eltűntek.

– De... hogy tudsz egyedül lenni? Nem félsz?

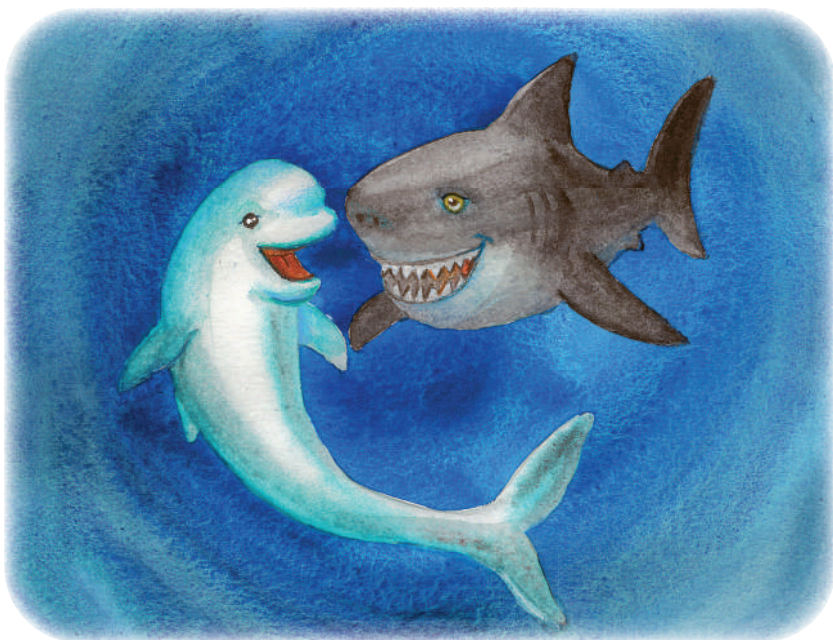
– Már nem.

Hosszú csend követi ezt a szomorú válaszát. Nem mond semmi mást, csak hallgat.

Az idő viszont gyorsan röpül, vissza kell indulnom a családomhoz.

– Egy cápa... Ráadásul gyerek...
Egyedül... És nem bántott... Egyáltalán
nem volt ijesztő, amikor beszélgettünk –
foglalom össze magamban a történeteket.
Szólnom kellene a szüleimnek, hogy nem
kell aggódniuk.

Ahogy telnek a napok, egyre közelebb
kerülünk egymáshoz. Mindennap látom őt.

Találkozunk, amíg a testvéreim pihennek.

Egyik délután rátalálunk egy régi zátonyra. Elbújunk mögé és ott játszunk, kergetőzünk önfeledten.

Megmutatja nekem, hogyan lehet a legszebb buborékokat fújni és háttal úszni.

Én meg azt, hogyan lehet a tengeri fúvel csiklandozni a hasunkat. Versenyezzünk, bújócskázunk és órákig nevetünk.

Úgy érzem, van valami közös bennünk.
Megtanítom neki a kedvenc delfindalomat, amit anya minden este elénekel.
Tetszik neki.

Vicces, ahogy próbálkozik ő is megtanulni a dalt. Elég nehezen megy. Furcsa hangja van, de ez nem zavar engem.

Hetek telnek el, mi egyre több időt vagyunk együtt. Mindig nagyon várom ezeket a perceket.

Ahogy jobban megismerem Karkát, úgy egyre fontosabbá lesz számomra.

– Soha nem beszélgettem még így senkivel – mondja egyik nap Karka.

– Én sem. Te olyan... más vagy – mosolygok rá.

- A fogaim miatt?
- Nem, nem... csak másként gondolkodsz. Másként nézed a világot. És én ezt szeretem.

Karka elneveti magát. A nagy, ijesztő fogai közül egy szál tengeri fű lóg ki. Ez nagyon vicces. Kacagunk.

Éppen ekkor meglát minket a bátyám, Lóri.

– Jaj, Nikó! Ki ez a rondaság? Te ilyennel töltöd az idődet? Ha ezt apa megtudja, lesz abból baj! – rikkantja gúnyosan és elinal.

A hír hamarabb hazaér, mint én. Lóri mindent elmesélt, amit látott.

Otthon kitör a veszekedés. Nagy lesz a feszültség. Mindenki csak engem szid és támad, hogy mit tettem. Nem is értem őket, hiszen nincs okuk rá, nem történt semmi veszélyes.

– Mit csinálsz egy cápával, Nikó?! – szól rám apa. – Teljesen elment az eszed? Egy cápával játszol? Ez olyan, mintha az életeddel játszanál!

– De ő nem olyan! Ő Karka, és nem bánt senkit! Egyedül van, gyerekek még! Nincsenek szülei. És kedves is! – tiltakozom.

– Elég volt! – kiáltja anya is. – A cápák veszélyesek. Nem akarom, hogy találkozz vele! Megértetted?

– De anya... ő a barátom...

– Nem lehet a barátod! Egy cápa sosem lehet egy delfin barátja! – vágja rá apa. – Meg ne lássalak vele még egyszer! Egy szót sem szeretnék többet hallani róla.

Zokogva sírok, nagyon csalódott vagyok... meg akarnak védeni, de mitől?

Nem tudom felfogni, hogy miért nem találkozhatom vele többet. Miért ilyen igazságtalanok velem a szüleim? Nem ismerik Karkát...

III. FEJEZET

A némaság

Másnap sem mehetek, sőt, utána sem.
Soha...

Megtiltották.

Szegény Karka nem tudja, miért nem
jövök. Csak vár és vár. Vajon mire gon-
dolhat?

Én nem mozdulhatok el a szüleim
közeléből. Távol kell maradnom tőle.

Azt érezheti, hogy elhagytam. Magya-
rázat és szó nélkül.

Nálunk a zátonyon minden változatlanul megy tovább. De én nem vagyok már ugyanaz. A játékok unalmasak lettek. Nem kérdezősködöm többet. A világ egyre színtelenebb.

- Mi van veled, kicsim? – kérdezi anya.
- Olyan szomorú vagy mostanában.
- Semmi – suttogom, hiszen nem mondhatom, hogy mennyire fáj a barátom hiánya.

Mert legbelül... nagyon üres vagyok
Karka nélkül. Nagyon.

Karka pedig minden nap ott úszik
a sziklánál. Néha látom a barlang egyik
szögletéből, ahogy fekete pontként
kering. Vár. Engem vár.

Nem tudok, és nem is merek kiosonni.
Valaki mindig vigyáz rám. Neki meg
senki sem szól.

IV. FEJEZET

Becsap a csend

Ez a délelőtt nagy széllel, villámcsapásokkal és dörrenésekkel indul. Az ég és a tenger is besötétül. Nagy vihar közeleg.

A családnak viszont muszáj kimennie, hogy halat keressünk. Csendesebb vizet kell találnunk. Így úszunk egyre távolabbra, kikerülve a dühös hullámokat.

Már elég messze járunk, amikor meglepően csendes lesz minden. Mintha egy másik világba érkeztünk volna. Rengeteg hal úszkál mindenhol. Csak nézünk körül, hogy mi ez a bőség. Nem szoktunk ilyet látni.

Ekkor hirtelen olyasmi történik, amire egyikünk sem számított.

Anya torkaszakadtából felkiált:

– Háló! Vigyázzatok!

De túl késő. Egy hatalmas halászháló ereszkedik ránk.

A húzókötelek zörögnek, a súlyok hangosan ereszkednek. A háló egy szempillantás alatt minden irányból záródik.

– Ússz, Nikó! – kiáltja apa felém.

Próbálok. Mindannyian igyekszünk kiszabadulni. De nincs kiút.

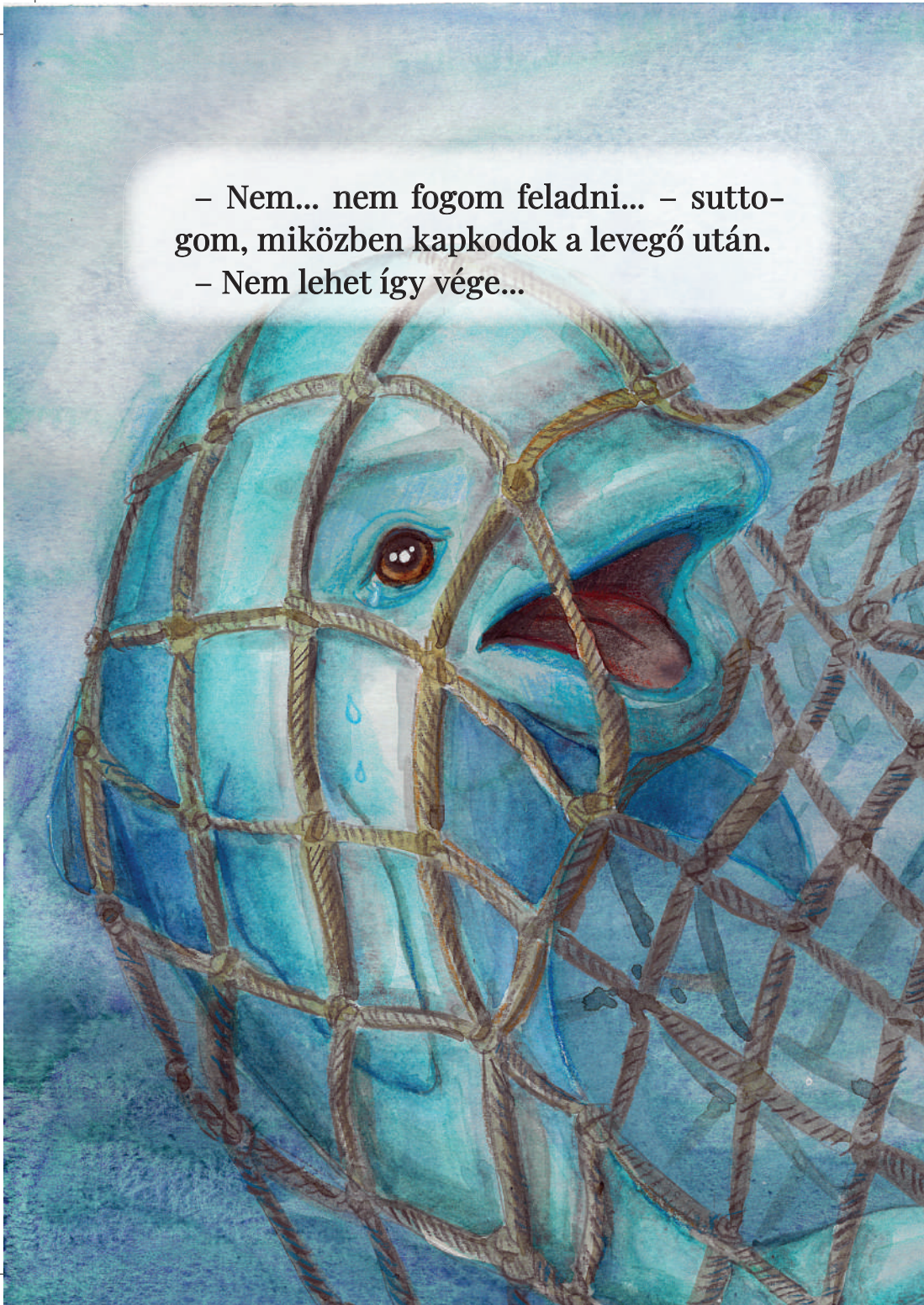
A háló bezár minket. Egyre jobban szorít, nem ereszt. A testvéreim kétségbeesve csapkodnak a farkukkal. Anya próbálja őket nyugtatni, engem a testével véd. Apa nekifeszül a köteleknek.

Én rángatom a csomókat, harapom, ütöm. Minden erőnkkel húzzuk, feszítjük a köteleket, de egyre jobban belegabalyodunk a hálóba.

– Nincs esélyünk – szólal meg kifáradva apa.

És igaza van, a háló sokkal erősebb nálunk.

– Nem... nem fogom feladni... – suttogom, miközben kapkodok a levegő után.
– Nem lehet így vége...

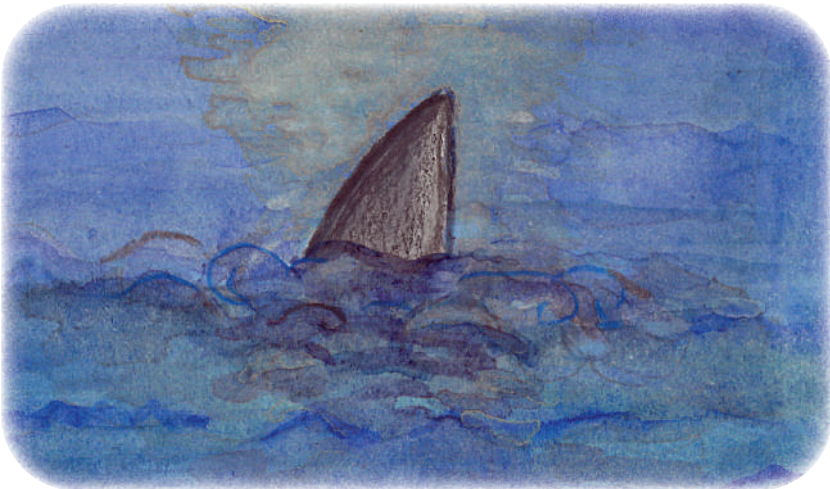

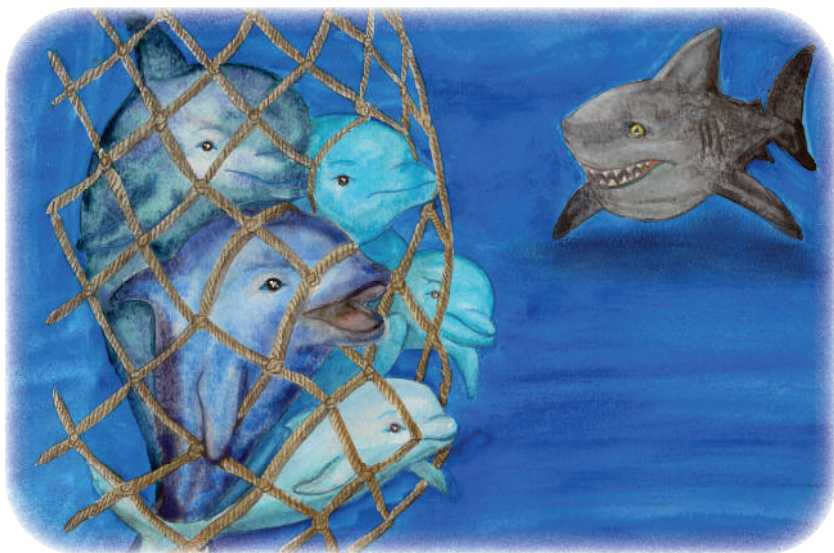
V. FEJEZET

Tévedés

A háló elindul velünk együtt, vontat.
A vesztünkbe visz, olyan helyre, amiről
csak a legijesztőbb rémtörténetekben
lehet hallani.

És ekkor... felbukkan egy árny.
Lassú karikákat ír a vízben, köröz.
Ő az, ismerem a mozgását.

– Karka! – kiáltom.

– Ne! Ne biztasd, ez egy cápa! Bántani fog minket! – ordítja apa.

Karka szeme dühösen csillog, foga élesen villan. Nem láttam még ilyennek.

Mint egy veszélyes vad, nekiront a hálónak. Harap. Tép. Szaggat.

Rémülten behunyom a szemem, hogy ne lássam, mi is történik. Annyira félek, hogy nem hallok semmit.

De érzem, hogy a kötelek engednek.
Kinyitom a szemem. Meglátok egy rést...
és még egyet...

Összegyűjtöm a maradék erőmet, óvatosan, ám gyorsan sikerül kiszabadulnom.

A többiek is egyesével kijutnak a résen, amelyeket Karka szaggatott nekünk.

Anya remegve terelgeti az egész családot. Apa ránéz Karkára.

– Te megmentettél minket – mondja elismerően.

– Csak segíték a barátomnak és a családjának – mondja halkán Karka és rám néz.

Anya szeme megtelik könnyekkel.

– Szabadok vagyunk!

– Karka, szeretném, ha megbocsátanál, tévedtem veled kapcsolatban – mondja végül anya.

– Te tényleg más vagy. Egy különleges kis cápagyerek. Ha van kedved, maradhatsz a közelünkben.

Karka nem felel azonnal, csak mosolyog. Velünk együtt örül, hogy megmenekültünk.

Lent a sötét mélyben egy rejtélyes apró fénygömb kezd pislákolni. Valaki kíváncsian figyel minket. Egy pillanatra odanézek, de ekkor Karka odajön hozzám. Megcsiklandoz egy tengeri fűszállal.

Ez az a játék, amit én tanítottam neki,
még a szikla mellett az öbölben.
Újra boldog vagyok.

Tudtad-e?

A cápák és delfinek számos területen egymás mellett élnek a világ óceánjaiban és tengereiben.

A kiscápák igazi túlélők. Ijesztőek és veszélyesek. A legtöbbjük születés után azonnal önállóan úszik. Bizonyos fajoknál előfordulhat, hogy a testvéreikre is vadásznak.

A delfinek társaságkedvelő lények, okosak, gyorsak, játékosak. Akár 6 méter magasra is kiugranak a vízből és akár 600 méterre is lemerülhetnek. Különleges hangokat használnak, hogy felismerjék egymást.

A delfinek képesek arra, hogy hatékonyan védekezzenek, az orrukkal támadnak, ha egy cápa fenyegeti őket.

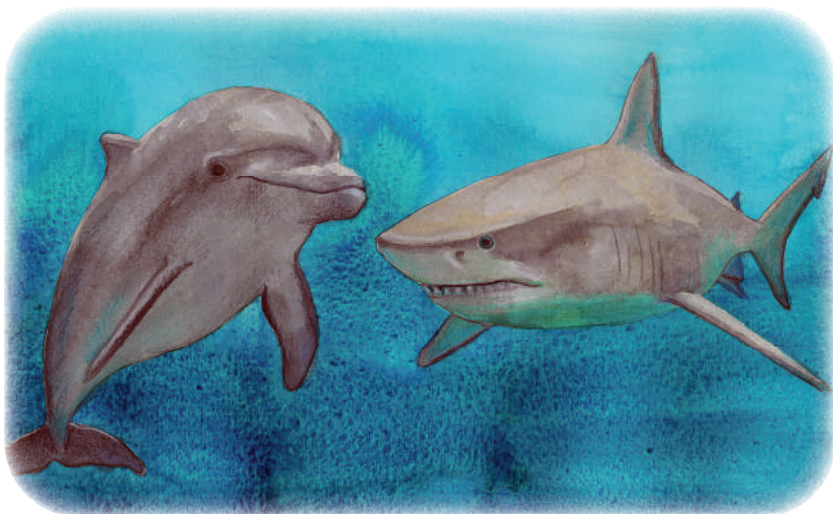
Ismerünk olyan esetet, amikor a cápák követnek egy csapat delfint a halas

területek közelében. A delfinek a halra-
jokat felkavarják, ami a cápák számára is
elérhetővé teszi azokat. Ilyenkor nem
bántják egymást.

Ez egy különleges és ritka együttmű-
ködés a két faj között, amely megmutatja,
hogy az óceánban a túlélés nem mindig
az ellenség legyőzésén múlik.

Nem tudunk olyan esetről, amikor a két
faj barátkozna.

A mesékben viszont ez megtörténhet!

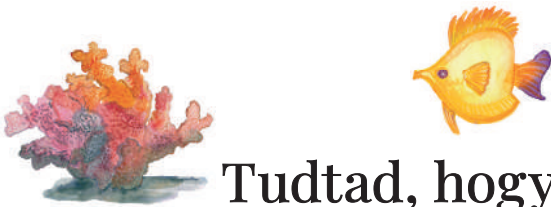

Pályázati leírás

A könyv az „*Empowering students as agents of change*” (SHORE) projekt (www.shoreproject.eu) keretében készült, melynek magyarországi tagja a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. A program egyik célja, hogy a gyermekek jobban megismerjék az óceánok, tengerek és Földünk vizeinek fontosságát, élővilágának sokféleségét.

A projekt elsődleges küldetése az „óceáni műveltség” kiterjesztése. E törekvést segítik a Tengernyi kaland történetei is, amelyekben keresztül a kisiskolás gyermekek a mesék világán át kerülnek közelebb a vizek és a közelükben élő fajok különleges világához.

Átélik küzdelmeiket, megértik csodálatosan szoros kapcsolatukat, érzékenyebbek lesznek a víz és környezetének egymásra gyakorolt hatására.

Tudtad, hogy létezik 7 óceáni alapismeret, amit mindenkinek illik tudni?

1. A Földnek egy nagy óceánja van.
2. Az óceán és az óceánban lévő élet is alakítja a Föld jellemzőit.
3. Az óceán jelentős hatással van az időjárásra és az éghajlatra.
4. Az óceán lakhatóvá teszi a Földet.
5. Az óceán az élet sokféleségének ad otthont.
6. Az óceán és az emberek elválaszthatatlanul kapcsolódnak egymáshoz.
7. Az óceán nagyrészt felderítetlen.

Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az Európai Bizottság nem vonható felelősségre miattuk.

Tartalom

Előszó – 3

Nikó – 4

I. fejezet

A titokzatos árnyék – 5

II. fejezet

Az ismeretlen – 14

III. fejezet

A némaság – 26

IV. fejezet

Becsap a csend – 30

V. fejezet

Tévedés – 35

Tudtad-e? – 42

